

Nr 155.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående upplåtande av ett område från förra militiebostället Stora Broby nr 1 i Östergötlands län; given Stockholms slott den 19 mars 1913.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen medgiva,

att ett till förra mönsterskrivarbostället 1 mantal Stora Broby nr 1 i Gammalkils socken av Östergötlands län hörande område, innefattande ett torp, benämnt Kottsätter, och en lägenhet, benämnd Grindstugan, må med i statsrådsprotokollet angiven areal från egendomen upplåtas enligt kungl. kungörelsen den 31 december 1909 angående förändrade grunder för åtgärder i syfte att åt mindre bemedlade och obemedlade bereda tillfälle att förvärva egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar och med iakttagande av de i kungl. brevet till domänstyrelsen samma dag i fråga om tillämpningen av berörda grunder meddelade närmare bestämmelser samt med förbehåll om rätt för änkan Johanna Svensson att under sin livstid kvarbo å lägenheten Grindstugan mot en årlig avgäld av tio kronor.

De till ärendet hörande handlingar och kartor skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förbliver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Alfred Petersson.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 19 mars 1913.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve EHRENSVÄRD,
Statsråden: PETERSSON,
SCHOTTE,
BERG,
friherre ADELSWÄRD,
PETRÉN,
STENSTRÖM,
LARSSON,
SANDSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Petersson anförde härefter.

Vid en den 6 augusti 1912 hållen uppskattningsförrättning för förnyad utarrendering från den 14 mars 1915 av förra mönsterskrivarbostället 1 mantal Stora Broby nr 1 i Gammalkils socken av Östergötlands län, vilken egendom lämnar 700 kronor i årligt arrende, hava uppskattningsmännen väckt förslag om avsöndring och försäljning av ett område från egendomen.

Domänstyrelsen har i skrivelse den 21 december 1912 underställt det väckta förslaget Kungl. Maj:ts prövning och därvid överlämnat instrumentet över berörda förrättning samt övriga ärendet tillhörande handlingar, däribland en av extra lantmätaren J. Stånggren år 1911 över egendomen upprättad karta med beskrivning.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, bland annat, följande.

Egendomen, som är belägen 2.1 mil från Linköping och 1.1 mil från Bankebergs järnvägsstation, innehåller en sammanlagd areal av 76 hektar 32.5 ar, därav 33 hektar 47.6 ar tomt och åker, 1 hektar 66.9 ar äng, 39 hektar 57.1 ar avrösningsjord och 1 hektar 60.9 ar impediment.

Å egendomen finnes ett torp, benämnt Kottsätter, bebyggt med kronan tillhöriga hus, och en lägenhet, benämnd Grindstugan. Lägenheten Grindstugan innehaves av 72-åriga änkan Johanna Svensson, som äger å lägenheten befintliga hus.

Uppskattningsmännen hava föreslagit, att ovanberörda torp och lägenhet skulle såsom en lägenhet avsöndras och försäljas med det å nämnda karta utmärkta, med ägofigurerna nr 132—142, 147—159 och 164—170 samt delar av ägofigurerna nr 131, 143, 145, 146 och 160 betecknade område, omfattande en areal av 11 hektar 38.1 ar, därav 5 hektar 29.8 ar tomt och åker, 1 hektar 10.8 ar äng, 4 hektar 76.9 ar avrösningsjord och 20.6 ar impediment. Vid försäljningen borde emellertid förbehåll göras om rätt för änkan Svensson, som förklarar sig icke vilja köpa lägenheten Grindstugan, att under sin livstid kvarbo å densamma mot erläggande av 10 kronor årligen. I vidare omfattning än som ovan nämnts borde icke enligt uppskattningsmännens åsikt mark upplåtas från egendomen.

Det till försäljning föreslagna området, som är beläget 5 kilometer från huvudgården och 16 kilometer från Bankeberg, har åsatts ett saluvärde av 4,720 kronor, därav för växande skog 1,297 kronor 54 öre, och ett arrendevärde av 100 kronor.

Kungl. Maj:ts befallningshavande har hemställt, att, enär å det till försäljning föreslagna området finnes förutom ganska mycket vedskog tillika en jämförelsevis värdefull ståndskog, vilken icke syntes vara för en blivande köpare behöfelig, enär byggnaderna å området befunde sig i gott stånd, den avverkningsbara skogen måtte före försäljningen av området genom vederbörande jägmästares försorg försäljas samt det området åsatta saluvärdet minskas med värdet av sistnämnda skog.

Överjägmästaren i östra distriktet har förmått sig icke hava något att erinra vare sig mot förslaget att avsöndra lägenheten Kottsätter med Grindstugan eller mot förslaget om ståndskogens uppskattning.

Domänstyrelsen har biträtt uppskattningsmännens förslag.

Uti en till Kungl. Maj:t den 18 januari 1913 inkommen skrift

har sedermera G. A. Andersson, såsom ägare av 1 mantal Stora Broby Frälsegård, anhållit att efter verkställd uppskattning få från ifrågavarande kronoegendom inköpa ett närmare angivet till kronoegendomen hörande område, vilket delade sökandens egendom i två delar. Till stöd för ansökningen har Andersson huvudsakligen anfört, att brukandet av hans egendom betydligt försvårades därigenom, att han icke disponerade berörda område, ävensom att samma område, vilket hade en areal av 10 hektar 60.1 ar, därav 3 hektar 31.8 ar åker, 7.4 ar äng, 7 hektar 17.6 ar avrösningsjord och 3.3 ar impediment, ej syntes hava någon större betydelse för kronoegendomen i dess egenskap av arrendegård.

Över denna ansökning har domänstyrelsen den 21 februari 1913 avgivit utlåtande och därvid överlämnat yttranden av domänintendenten och Kungl. Maj:ts befallningshavande i länet.

Domänintendenten har anfört, att vid ovanberörda uppskattningsförrättning utrönts, att kronoegendomen Stora Broby nr 1 vore försedd med mycket goda och för dess skötsel fullt tillräckliga åbyggnader, och att det område, som Andersson nu önskade köpa och som motsvarade ägofigurerna nr 116—130 å Stånggrens karta, utgjordes av mycket god åkerjord ävensom av den för egendomen värdefullaste betesmarken. Vid förrättningen hade fråga uppstått, huruvida icke även detta område lämpligen borde föreslås till avsondring till eget hem, men då egendomens åbyggnader fullt motiverade områdets bibehållande samt egendomens arrendevärde följaktligen skulle genom områdets avskiljande komma att högst betydligt nedsättas, hade uppskattningsmännen ansett, att området fortfarande borde bibehållas i kronans ägo. På grund härav hemställde domänintendenten, att ansökningen ej måtte bifallas.

Under åberopande av vad domänintendenten sålunda anfört, hava såväl Kungl. Maj:ts befallningshavande som domänstyrelsen hemställt, att Anderssons ansökning icke måtte till någon Kungl. Maj:ts åtgärd föranleda.

För egen del anser jag mig böra tillstyrka uppskattningsmännens förslag om försäljning av lägenheten Kottsätter med Grindstugan. Ståndskogen å området synes mig icke vara av så stort värde, att den bör före områdets upplåtande försäljas för kronans räkning.

Med hänsyn till vad de i ärendet hörda myndigheterna anfört finner jag mig icke böra förorda bifall till G. A. Anderssons ovan nämnda ansökan.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå Riksdagen medgiva,

att förenämnda område, innefattande torpet Kottsätter och lägenheten Grindstugan, må med förut angiven areal från ifrågavarande egendom upplåtas enligt nådiga kungörelsen den 31 december 1909 angående förändrade grunder för åtgärder i syfte att åt mindre bemedlade och obemedlade bereda tillfälle att förvärva egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar och med iakttagande av de i nådiga brevet till domänstyrelsen samma dag i fråga om tillämpningen av berörda grunder meddelade närmare bestämmelser samt med förbehåll om rätt för änkan Johanna Svensson att under sin livstid kvarbo å lägenheten Grindstugan mot en årlig avgäld av tio kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställen behagade Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall och förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga . . . till detta protokoll utvisar, skulle till Riksdagen avlåtas.

Ur protokollet:
Herman Schlytern.